

Perdre dos cops la mateixa guerra

Aquest any Joan-Lluís Lluís celebra els 25 anys de carrera literària activa, una carrera que va arrencar amb la publicació de la novel·la *Els ulls de sorra* (1993). Vista des de la perspectiva d'un quart de segle, podem veure que la seva trajectòria dibuixa una línia clarament ascendent, amb un punt d'inflexió, *El dia de los* (2004), que separa nítidament les obres d'aprenentatge i consolidació de les obres de maduresa i plenitud. A hores d'ara, Joan-Lluís Lluís es pot considerar, indubtablement, un dels au-

tors més creatius, exigents i consistents de l'actual panorama de la narrativa catalana.

Ara ens ofereix la seva novena novel·la, *Jo soc aquell que va matar Franco*, la seva obra més nodrida i ambiciosa. Amb les novel·les de l'autor sempre cal anar amb molta cura i precaució perquè tenen un aire accessible i assequible que, al capdavant, no és altra cosa que un recurs encertat que emmascara una complexitat formal i conceptual, ben dissimulada. A cada nova obra, Joan-Lluís Lluís eixampla els límits del gènere novel·lístic i, alhora, am-

plia la seva matisada visió del món modern i contemporani. Ens sotragueja, ens educa, ens refina i ens ennobleix.

Jo soc aquell que va matar Franco se'n presenta com una ucronia, és a dir, una versió alternativa o contrafactual de la història, que té com a objectiu principal corregir o esmenar la crònica objectiva dels fets per oferir-nos la compensació nostàlgica d'un passat millor, un passat que sabem que no va existir. El nostre autor, com no podia ser d'una altra manera, no podia ser dòcil i seguir la fórmula establerta de la ucronia i per això a *Jo soc aquell que va matar Franco* trobem una ucronia amb dos nusos argumentals que es cancel·len entre si. D'una banda, mor Franco a mans del protagonista, Agustí Vilamat Salvat, però, de l'altra, Catalunya no assoleix la seva plenitud perquè acaba aprenent la lliçó amarga i sorprenent de la història: es pot perdre la mateixa guerra dues vegades. En aquest sentit, la nostra novel·la es desplaça cap a un nou subgènere que seria la *disucronia*.

L'argument és una ucronia amb dos nusos

Amb *Jo soc aquell que va matar Franco* hem d'anar més enllà del sensacionalisme malsà que promet el suculent i inquietant títol de l'obra, per entendre que pertany a la tradició de les grans novel·les de guerra a partir de Tolstoi, Zola, Pasternak, Hemingway, Grossman i Sales, de manera que la guerra, per ella mateixa, és un mer pretext per poder estudiar de prop la condició humana en aquella situació que el pensador Karl Jaspers anomenava una "situació límit". Per a Jaspers les situacions límit són causades per sensacions extremes de por, culpabilitat, sofriment, indefensió o mort imminent, justament les sensacions que apareixen a *Jo soc aquell que va matar Franco*. Però el registre temàtic no acaba aquí sinó que s'estén de manera sostinguda fins abastar pràcticament totes les qüestions que conformen el que coneixem com la condició humana. Aquí tampoc el nostre autor no es complau a seguir exclusivament el full de ruta dels seus il·lustres antecessors i aporta rigoroses novetats temàtiques com ara la llengua, la cultura i la literatura en temps de guerra. A més, molts dels temes prototípics de la literatura de guerra, Lluís els passa pel seu refinat i civilitzat sedàs de la ironia i l'humor, sempre a favor d'un grau més alt d'humanitat i humanització.

Hem de celebrar que aquest any el premi Sant Jordi de novel·la hagi apostat decididament per la literatura de veritat. *

Joan-Lluís Lluís va néixer a Perpinyà el 1963 / ANDREU PUIG

JO SOC AQUELL QUE VA MATAR FRANCO

Joan-Lluís Lluís

Premi Sant Jordi

Editorial: Proa

Barcelona, 2018

Pàgines: 304

Preu: 20 euros